

JYX

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Saresma, Tuija; Karkulehto, Sanna

Title: Stoalaisella asenteella?

Year: 2021

Version: Published version

Copyright: © Sukupuolentutkimuksen seura, 2021

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Saresma, T., & Karkulehto, S. (2021). Stoalaisella asenteella?. Sukupuolentutkimus, 34(3), 48-49.

Stoalaisella asenteella?

Tuija Saresma & Sanna Karkulehto

Yliopistojen syyslukukausi ei alkanut hyvissä merkeissä. Kevään toiveikkuus on haihtunut covid-tartuntojen rajun kasvun ja deltavariantin vuoksi, ja koronarajoitukset kampuksilla jatkuvat.

Yliopistoväki ehti jo iloita opiskelijoiden aloituspaikkojen lisäämisestä ja yliopistojen lisärahoituksesta, mutta veikkausvarojen niukentuminen vie valtiovarainministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön budjettiehdotuksen mukaan 51 miljoonaa euroa uuden tutkimuksen rahoitukselta. Tämä tarkoittaa tuntuvaa leikkausta Suomen Akatemian jakamaan tukeen vuoden 2022 jälkeen.

Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen (kesk.) totesi ottaneensa leikkausehdotuksen vastaan ”pohjalaisella, stoalaisella tyyneydellä” – mihin tämä tyyneys ikinä viittaakaan. Tätä kirjoitettaessa ei ole tiedossa, miten rahoitukseen kohdistuvat leikkaukset toteutuvat tai olisiko joitain muita säästökohteita mahdollista löytää. Joka tapauksessa leikkausten on jo arvioitu vaikuttavan ratkaisevasti muun muassa Suomen kilpailukykyyn. Vuoden 2022 leikkaukset tutkimusrahoitukseen peruttiin syyskuun budjettiriihessä, mutta vuoden 2023 tilanne jäi avoimeksi.

Samaan aikaan Afganistan murenee silmiemme edessä. Maa on sekasorron vallassa länsiliittoutuman jätettyä sen oman onnensa nojaan ja ääri-islamilaisten Talibanin vallattua pääkaupunki Kabulin takaisin kahdenkymmenen vuoden jälkeen, alle viikon kuluttua USA:n armeijan lähdöstä.

Taliban on vanhoillinen liike, jossa miesten rooli edustaa toksisen maskuliinisuuden ääriesimerkkiä: hammas hampaasta on käypä moraalisaäntö, kosto elää ja kunnian puolesta taistellaan vaikka viimeiseen hengenvetoon. Talibanin miehet omistavat naisensa ja pitävät heidät herran nuhteessa. Erityisesti naiset ja tytöt ovat todellisessa vaarassa Talibanin hirmuhallinnon alla.

Talibanin edellisellä valtakaudella Afganistanin tytöt suljettiin pois opinnoista samoin kuin naiset julkisesta elämästä. Muistamme pakistanilaisen Malala Yousafzain, jonka järjestö yritti murhata tämän koulumatkalla vuonna 2012. Hän selvisi hengissä ja pääsi perheineen pakenemaan Britanniaan. Malalalle myönnettiin Nobelin rauhanpalkinto vuonna 2014. Hän valmistui Oxfordin yliopistosta vuonna 2020. Elokuussa 2021 hän vetosi *Helsingin Sanomissa* julkaistussa esseessään ”Pelkään siskojeni puolesta”, että meidän on juuri nyt, ”tällä kriittisellä hetkellä”, ”kuunneltava Afganistanin naisten ja tyttöjen ääniä. He pyytävät suojelua, koulutusta, vapautta ja tulevaisuutta, joka heille luvattiin.”

Suomen viidenkymmenen miljoonan euron tieteeseen kohdistuvat leikkaukset voivat tästä näkökulmasta tuntua mitättömiltä. Mutta Afganistanin naisten ja tyttöjen asia liittyy myös Suomeen ja suomalaisen tieteeseen.

Perussuomalaisten uusi puheenjohtaja Riikka Purra linjaa, että perussuomalaiset haluavat lopettaa humanitaarisen maahanmuuton Suomeen.

Yleisesti paheksutaan turvapaikkaa hakevia nuoria miehiä, joita oli iso osa Suomeenkin vuonna 2015 pakolaiskriisiksi nimetyn tapahtumaketjun seurauksena saapuneista. Oikeisto-Twitterissä uhotaan, että suomalainen mies ei olisi paennut kotimaastaan eikä jättänyt naisia ja lapsia puolustamatta. Annamari Sipilä kirjoittaa kolumnissaan ”harrastelijafeministeistä”, jotka ovat tähän asti lähinnä ”mukapahastuneet, kaadelleet patsaita ja tasa-arvoposeeranneet” mutta nyt viimein huomanneet, että ”oikeasti heikossa asemassa olevat” ihmiset, siis kriisialueiden naiset ja tytöt, kaipaavat apuamme.

Tällaisia populistisia väitteitä on helppo heitellä. Mutta ne eivät perustu faktoihin eivätkä auta ketään.

Tieteellisessä seurassa voisimme suhtautua Kurvisen tapaan stoalaisen tyyneystiin tiederahoituksen leikkausuutisiin kuin Afganistanin tapahtumiin. On kuitenkin vaikeaa tuntea mielenrauhaa, kun tutkimuksen perusehtojanakerretään jatkuvasti. Tunteiden hillinnän tarpeellisuus afganistanilaisnaisten ja -tyttöjen pelon ja heitä uhkaavan vaaran edessä on sekin kyseenalaista. Tyyneys on toki hyve, mutta se ei saa johtaa passiivisuuteen eikä siihen, että tyydymme vallitsevaan asiointilaan tai seuraamme tapah-tumia syrjästä niihin millään tavalla puuttumatta.

Kirjoitimme *Sukupuolentutkimus*-lehden edellisen numeron Puheenjohtajilta-palstalla jäsenten tärkeydestä Sukupuolentutkimuksen seuralle, joka muiden tieteellisten seurojen tavoin kärsii rahapula-sta ja jäsenkadosta lehtien siirtyessä open access

-julkaisuiksi. Yksi SUNSin keskeisimmistä tehtävistä on julkaista *Sukupuolentutkimus-Genusforskning*-lehteä, joka ei synny ilmaiseksi, vaikka muuttuukin pian verkosta vapaasti ladattavaksi.

SUNSin jäsenmaksuilla tuetaan muun muassa sellaisen akateemisen tutkimuksen julkaisemista, jossa tarkastellaan esimerkiksi globaalisti jälleen aiempaa näkyvämmäksi ongelmaksi muodostuvaa pakkomuuton sukupuolta, kuten tässä numerosa tehdään. Tiede karttaa yksinkertaistuksia ja pyrkii selvittämään ilmiöiden synnyn ja vaikuttamisen mekanismeja.

Tieteellisen tutkimuksen teko ja siitä raportointi ja julkaiseminen asettuvat myös stoalaisen passiivisuuden ja halpahintaisten heittojen vastavoimiksi. Sukupuolentutkimuksen seura tukee ja julkaisee sukupuolen ja muiden siihen liittyvien erojen ja vallan tutkimusta. Tällainen tutkimus kyseenalaistaa yksinkertaistavia väitteitä esimerkiksi maahanmuuton sukupuolesta ja sen syiden sukupuolittumisesta. Siksi SUNS.

Tuija Saresma ja Sanna Karkulehto